

УДК 005.34:332.1

*Красностанова Н.Е.,
канд. екон. наук, доцент, зав. кафедри менеджменту організацій,
Горголюк Я.Ю.,
ст. викл. кафедри менеджменту організацій,
Одеський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління
при Президентові України*

МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Постановка проблеми. В результаті динамічного розвитку економічних процесів та суспільства, загострення проблем світової кризи, постає вирішення таких важливих питань для країни, як формування та забезпечення соціального розвитку держави в цілому, а також окремих її регіонів. Тому, з огляду на це, постають питання вирішення важливих аспектів цінової політики, вибір методів, заходів та способів її здійснення. Держава відіграє важливу роль в процесі ціноутворення, здійснює контроль над рівнем цін, регулює інфляцію, конкуренцію, а також попереджає фінансову кризу. Можна стверджувати, що важливість державного регулювання цін є дуже необхідним та доцільним в теперішній час, коли економічний, політичний та соціальний стан країни є нестабільним.

Крім того, цінова політика та процеси ціноутворення відіграють важливе значення для роботи підприємств, тому що ціна виступає одним із основних важелів ринку. Важливість створення системи державного регулювання цін виступає як складова, що доповнює та удосконалює саморегулювання ринку, розвиває економічні та суспільні взаємовідносини. Це зумовлює необхідність та доцільність вивчення механізму державного регулювання цін як фактора економічної стабільності країни і створення комплексу заходів щодо впровадження засобів ціноутворення. Правильно вибрана мета державного регулювання цін набирає особливого значення для соціально-економічного розвитку.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування, розвитку та вдосконалення державного механізму регулювання цін, ринкового ціноутворення, вплив державної цінової політики на економічні процеси розглядають у своїй праці такі видатні вітчизняні вчені, як: В. Геєць, В. Єлейко, А. Бакаєв, В. Вітлінський, В. Микитенко, С. Наконечний, Н. Костіна, Ю. Лисенко, Я. Юрик, І. Лукінов, І. Ляшенко, М. Артус, В. Корнієв, П. Саблук, Г. Чубаков, кожен із яких розглядає ціноутворення з різних позицій. Наприклад, П. Саблук, – в залежності від аспектів цінової політики підприємств, у своїй праці М. Артус аналізує складові державного механізму з урахуванням факторів, що забезпечують рівноважну ціну. Г. Чубаков за допомогою лінійних функцій визначає формування ціни рівноваги між попитом та пропозицією, такої ж думки дотримується В. Пінішко.

Отже, не зважаючи на значну кількість публікацій на сьогоднішній день щодо формування та розвитку механізму державного регулювання цінової політики, відкритим залишається таке питання, як функціонування дієвого механізму ринкового ціноутворення та взаємодія з суб'єктами господарювання.

Дане дослідження є актуальним, а всі аспекти механізму державного ціноутворення потребують детального вивчення та дослідження.

Досить важливим питанням на сьогодні виступає дослідження факторів формування ціни та вплив держави на її регулювання. Всі ці складові процесу ціноутворення виступають як єдина система і перебувають у тісному взаємозв'язку з усіма суб'єктами ринку та забезпечують узгодження їх інтересів.

В період переходу до розвинутого ринку та економічного зростання, спостерігається поступове зменшення впливу держави на регулювання цін. Проте, зменшений вплив держави на ціноутворення не завжди є правомірним та часто виникають побічні наслідки вільного ціноутворення. Тому система механізму державного регулювання цін повинна бути направлена на зміцнення ринкових відносин, стимулювання розвитку виробництва та підприємництва, а також одночасно виступати як перешкода на шляху до зниження прожиткового мінімуму населення. Це дає можливість створити умови для стабільного зростання економіки країни.

Постановка завдання. Головною метою статті є дослідження механізму впливу держави на процеси ціноутворення та забезпечення належного економічного розвитку, та, як наслідок, досягнення високих соціальних результатів, запровадження єдиних соціальних стандартів, підтримка населення на належному рівні життя та соціальний захист.

Виклад основного матеріалу дослідження. Основним документом, що регулює ціноутворення та встановлює основні принципи цінової політики, виступає Закон України «Про ціни і ціноутворення». Цей документ регулює всі відносини, які виникають в процесі державного контролю над ціноутворенням [5]. Контроль над ціноутворенням здійснює центральний орган виконавчої влади, до складу якого входить Державна інспекція України контролю над цінами, підпорядкована Кабінету Міністрів України [3].

До функцій Державної інспекції відносяться державне спостереження над ціноутворенням та запобігання порушень у цій сфері, здійснення контрольно-наглядових функцій щодо дотримання вимог в процесі формування, застосування державних цін, що регулюються [3]. Всі функції взаємопов'язані між собою та високоефективні лише у тому випадку, якщо держава здійснює контроль над ціноутворенням шляхом розроблення відповідної цінової політики.

Якщо держава створює умови для вільного ціноутворення, то ціни формуються під впливом ринкових факторів. Це характеризує неспроможність вільної ціни враховувати різноманітність функцій та умов соціально-економічного розвитку і тому не може бути універсальним засобом регулювання економічних процесів [7].

Закордонний досвід свідчить, що уряди більшості країн із розвинутою ринковою економікою не здійснюють надмірного контролю над процесами ціноутворення, проте повної свободи в цій сфері немає, і держава продовжує слідкувати за цінами. Ступінь, форми та масштаби впливу держави на процеси ціноутворення залежать, в першу чергу, від економічного розвитку країни, інтенсивності інфляційних процесів, рівнів монополізації та конкуренції, інших факторів [7].

Можна стверджувати, що головною метою соціально-економічного розвитку є державне регулювання системи цін та забезпечення взаємодії між всіма її елементами.

Крім держави, значний вплив на формування цін здійснюють також інші суб'єкти, такі як підприємства-виробники товарів або послуг, реалізатори та споживачі. Кожен з цих суб'єктів здійснює вплив на формування ціни за допомогою тих методів, які відповідають особливостям їх діяльності. Так, держава здійснює регулювання рівнів цін за допомогою нормативно-правових документів та законодавчого забезпечення. Підприємства-виробники та реалізатори товарів або послуг регулюють ринкові ціни, опираючись на методичні підходи і способи формування цін, що забезпечують реалізацію їх цінової політики. Споживачі здійснюють вплив на формування ціни за рахунок купівлі або відмови від купівлі тих чи інших товарів або послуг. Кожен із суб'єктів ринкових відносин має відповідний вплив на формування ціни, за рахунок цього утворюється відповідний механізм регулювання цін, який виступає основним фактором економічної стабільності та розвитку країни [8].

Досить важливим та актуальним питанням щодо ціноутворення на сьогоднішній день є запровадження екологічно безпечних технологій виробництва. Такі фактори чинять значний вплив на соціально-економічний та екологічний розвиток і не повинні враховуватися при формуванні ціни, тому держава повинна стежити за цим та вирішувати проблеми щодо обмеження обсягів забруднення навколишнього середовища.

Серед важливих питань, які також значно впливають на формування ціни, слід виділити наступні:

- запобігання держави щодо формування природних монополій та обмеження підвищення рівня ціни підприємствами, що займають монопольне положення на ринку;
- захист внутрішнього ринку від зовнішньої конкуренції;
- включення до складу ціни непрямих податків як потреба формування фінансового базису для забезпечення діяльності держави або у обмеженні споживання деяких груп товарів (акцизний збір).

Такі напрями держави щодо процесів ціноутворення та регулювання ціни дають можливість здійснити рівномірний розподіл національного доходу між різними галузями економіки, стримати розвиток монополій на ринку та виробництв, що здійснюють надмірне забруднення навколишнього середовища, підвищити якість та удосконалити рівень існуючих товарів, забезпечити соціальний захист населення.

Існує досить велика кількість різноманітних факторів щодо державного регулювання ціни. Деякі з них узгоджуються між собою і можуть бути досягнуті одночасно, інші ж викликають так званий «конфлікт цілей», вимагаючи застосування протилежних заходів для їх досягнення. З огляду на це, доцільним є встановлення однієї чи двох пріоритетних (головних) цілей цінової політики та декількох проміжних, що сприяють досягненню основної мети [6, с. 152].

Пріоритетність цілей цінового регулювання залежить як від загальної стратегії економічної політики держави, так і зумовлюється впливом об'єктивних чинників, зокрема циклом ділової активності, станом ринкової кон'юнктури та загальним рівнем економічного розвитку країни. Відповідно до встановлених пріоритетних цілей цінового регулювання обираються відповідні методи та інструменти регулюючого впливу, які забезпечують найкраще досягнення цільових орієнтирів (рис. 1).

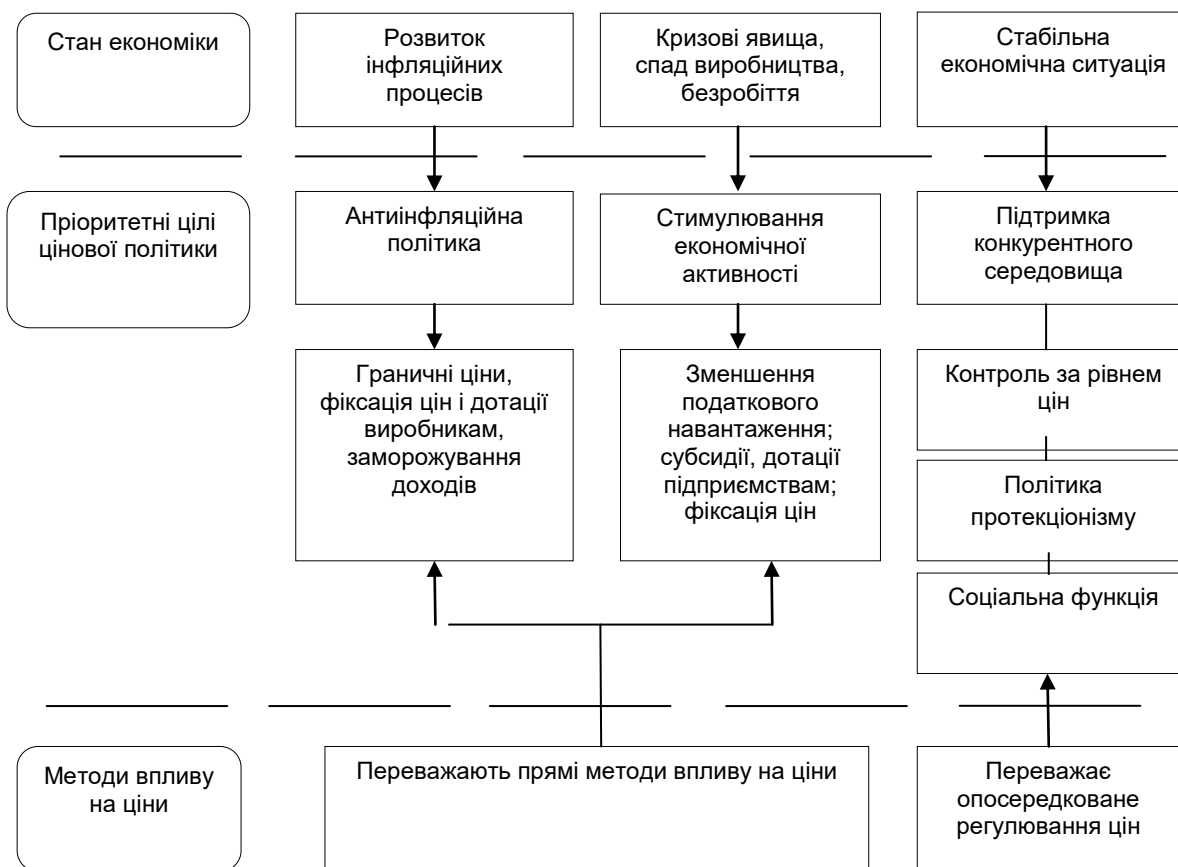

Рис. 1. Цільові орієнтири цінового регулювання залежно від стану економіки та кон'юнктури ринку

Джерело: [6, с. 153]

Слід звернути увагу на те, що не завжди державне регулювання ціни має позитивний характер, в деяких випадках відмічаються негативні наслідки.

Розглянемо детальніше та порівняємо фактори, що визначають необхідність державного впливу на процеси ціноутворення, та фактори, які гальмують розвиток економіки. Необхідно виділити такі чинники, що мають негативні наслідки в результаті впливу держави на процеси ціноутворення. Серед них виділяють дві основні групи: необхідність державного регулювання цін, що визначається недоліками ринкової саморегуляції; необхідність впливу на ціни, що викликані потребами держави.

Перша група направлена на вирішення таких завдань:

– вільне ціноутворення, при якому не враховуються соціальні, екологічні та інші потреби суспільства;

– при виникненні кризових явищ, інфляційних процесів, потрібен дуже тривалий період часу для стабілізації економічної ситуації.

Друга група факторів ставить перед собою:

– необхідність включення непрямих податків у ціну, як основного джерела доходів бюджету;

– необхідність обмеження споживання деяких товарів;

– підтримка цінової конкуренції, контроль цін природних монополій.

Разом ці групи взаємопов'язані між собою та формують третій сектор. Тут говориться про те, що ринкові механізми не дозволяють захистити національного виробника, проведення політики протекціонізму.

Звідси витікають такі наслідки державного впливу на ціни, що мають позитивний характер:

– забезпечення задоволення потреб у споживанні товарів першої необхідності всіх верств населення;

– вирішення гострих проблем соціальної, екологічної сфери, охорони здоров'я;

– згладжування циклічних коливань в економіці, обмеження інфляцій, сприяння швидкому подоланню наслідків впливу кризових явищ [6].

Проте існує інший бік державного регулювання ціноутворення, який призводить до зниження темпів розвитку економіки та чинить негативний вплив на діяльність вітчизняних виробників та споживачів. Тому виникає необхідність відмови від державного регулювання цін та ліквідації Державної інспекції України з контролю над цінами.

В результаті зазначеного постає питання у визначенні небезпечності державного контролю над цінами та потребі в перегляді функціонування державного механізму ціноутворення [1]. Розглянемо сфери, на яких негативно позначається державне регулювання цін, та які наслідки від цього.

Досить великий вплив цінового регулювання відображається на компаніях-виробниках, тому що в результаті державного втручання страждає їх інвестиційна привабливість. Інвестиції не знаходять в ті сфері діяльності, де має місце цінове регулювання, це спричиняє перешкоду модернізації виробництва та обмеження зростання сектору економіки [4].

Державне регулювання цін чинить значні перешкоди для зростання сектору. Оскільки встановлення цін на середньому рівні створює сприятливі умови для функціонування підприємств з неефективним виробництвом. Такими діями держава підтримує неефективні виробництва, уповільнюється модернізація виробництва, впровадження нових технологій та зростання сектору. Все це призводить до зниження темпів розвитку економіки.

Великий вплив держава відіграє у відносинах між постачальниками та виробниками, внаслідок цього страждає здорова конкуренція між суб'єктами ринку. Виникає невелика кількість підприємств, які можуть ефективно займати відповідний сектор та приймати встановлені ціни збоку держави. Саме втому виникають монополії та слабшає вільна конкуренція.

Державне регулювання цін, крім виробників, також має вплив і на споживачів. Особливо це стосується соціальних програм та підтримки верств населення з низькими доходами. Держава має підтримувати малозабезпечені верстви населення через адресну підтримку, тому що це найбільш ефективний та соціально справедливий метод.

Можна дотримуватися думки, що виробники та споживачі за умов вільного ціноутворення можуть працювати ефективніше. Але це не є підтвердженням, тому що навіть у розвинутих країнах залишається державний контроль над цінами.

Важливу увагу слід приділити такому явищу, як зростання цін в результаті відмови від державного контролю. Як приклад, розглянемо скасування державного регулювання над цінами в четвертому кварталі 2016 року. За даними Державної служби статистики за останні місяці минулого року ціни зросли на 3,2%. В загальному вигляді це не відіграє великого значення, але якщо розглянути такий ріст цін по окремим категоріям, то можна простежити суттєві зміни. В результаті видно, що ціни на хліб зросли на 7,4%, молочні продукти – 33-34% (рис. 2).

У січні 2017 року спостерігалось підвищення цін на продукти соціального значення. Зросли ціни: на хліб – 2%, телятину та молочну продукцію – 5%, овочі – 8%, картоплю – 12%. Звідси випливає те, що держава повинна працювати у сфері ціноутворення, особливо у харчовій сфері, для того, щоб уникнути можливих негативних наслідків для суспільства.

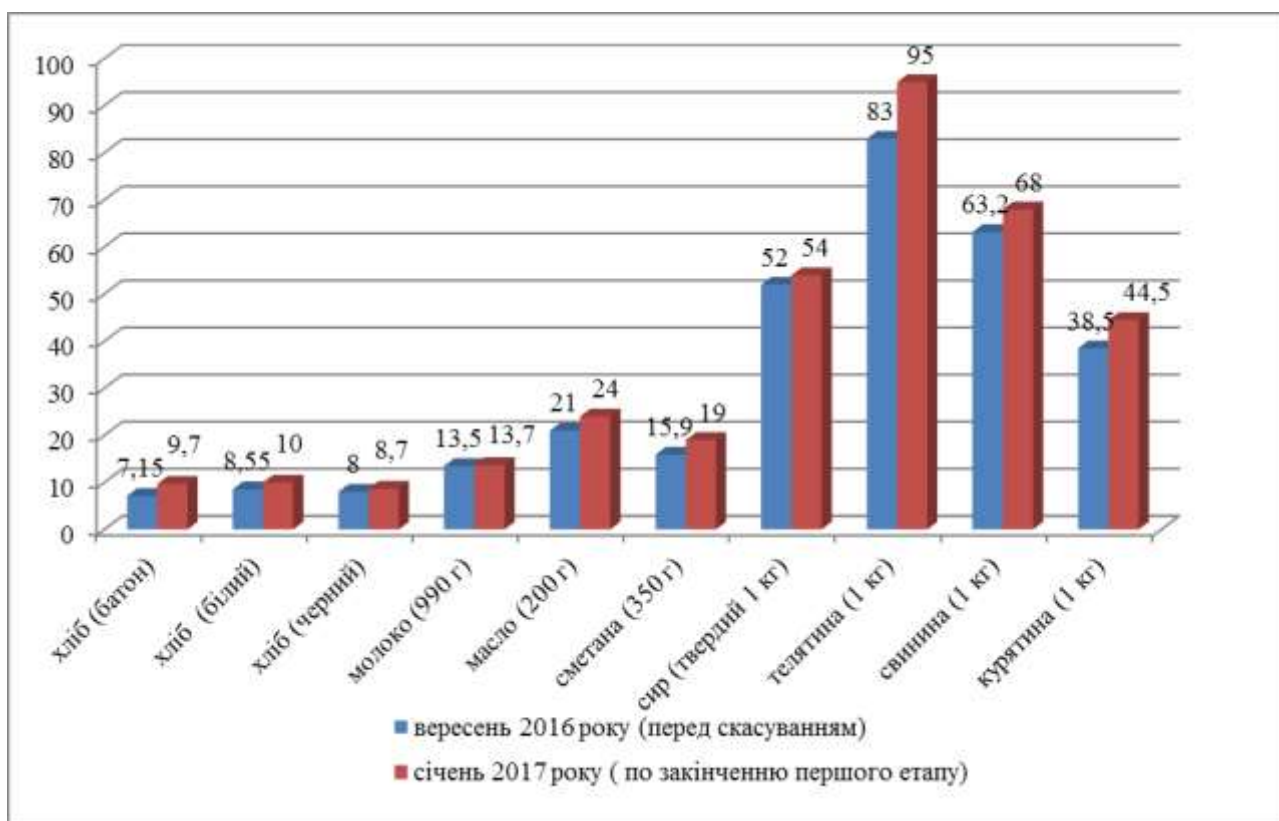

Рис. 2. Зростання цін до скасування державного регулювання та після
Джерело: розраховано за даними Державної служби статистики України [2]

Важливу увагу слід приділити органам, які здійснюють контроль над цінами, а саме Державній інспекції. Діяльність цієї структури має ряд повноважень, які аналогічні до повноважень інших органів з контролю над цінами, таких як, Антимонопольний Комітет, Державна служба статистики України. В порівнянні з Державною інспекцією, більшість аналогічних органів мають у своєму розпорядженні значно ефективніші методи для отримання інформації про ціни та її вплив на діяльність суб'єктів ринку.

Посилаючись на це ствердження, можна сказати, що відповідає потреба у існуванні ідентичних органів державної влади, які мають схожі функції роботи. Існує Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», в статті 3 зазначено неприпустимість дублювання повноважень органів державного нагляду (контролю) та неприпустимості здійснення заходів державного нагляду (контролю) різними органами державного нагляду (контролю) з одного й того самого питання [4].

Із перелічених вище факторів можна говорити про доцільність скасування державного контролю над цінами та ліквідувати діяльність Державної інспекції. Тому необхідно забезпечити ефективне функціонування системи, що дозволить здійснювати державний контроль над цінами без будь-яких побічних наслідків.

Висновки з проведеного дослідження. Сучасний стан економіки характеризується ефективними методами, інструментами та процесами ціноутворення, які здійснює держава в своїй ціновій політиці. Постало питання про відмову від державного регулювання цін в Україні. Можна дійти висновку, що на даному етапі Україна має досить добру перспективу державного регулювання цін, проте цей аспект не має логічного завершення. Це пов'язано з постійною зміною товарів, що підлягають обов'язковому регулюванню, недосконалістю законодавчої бази та наявністю органів, які виконують подібні функції щодо ціноутворення. Також, існує ризик підвищення цін на продукти та товари, що відносяться до груп першої необхідності, в результаті відмови від державного регулювання. Ціни можуть різко піти в гору, у свою чергу, це спричинить збідніння населення. В результаті можуть постраждати як споживачі, так і продавці та виробники.

З іншого боку, надмірне державне регулювання цін призводить до зниження інвестиційної привабливості виробництва певного сектору, зниження конкуренції, гальмування розвитку економіки, уповільнення модернізації виробництва та впровадження нових технологій.

Але не слід відмовлятися від повного державного регулювання цін, слід створити таку систему, яка буде тримати баланс між виробниками та споживачами, забезпечить збалансування ринку, дасть

змогу розширювати сектори економіки та уникнути всіх негативних наслідків, забезпечити соціально-економічний розвиток країни.

Бібліографічний список

1. Глуценко С.В. Аргументи на користь відмови від регулювання цін. Або чому варто ліквідувати Державну інспекцію України з контролю за цінами / С.В. Глуценко [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://agravery.com/uk/posts/show/comu-derzavi-vidmovidis-vid-reguluvanna-cin>.
2. Індекс споживчих цін у 2016 році : [статистичний збірник]. – К. : «Мінстат України», 2017. – 176 с.
3. Про затвердження Положення про Державну інспекцію України з контролю за цінами : Указ Президента України від 30.03.12 р. № 236/2012, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/2012>.
4. Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності : Закон України від 05.04.2007 р. № 877-V, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-v>.
5. Про ціни і ціноутворення : Закон України від 21.06.12 р. № 5007-VI, [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17>.
6. Рогова Н.В. Аналіз форм та методів державного регулювання цін та процесів ціноутворення / Н.В. Рогова // Фінансовий простір. – 2014. – № 1 (13). – С. 150-155.
7. Тормос Ю.Г. Ціни та цінова політика : [навч. посібник] / Ю.Г. Тормос. – К. : КНЕУ, 2001. – 122 с.
8. Хижа Н.М. Формування механізму ринкового ціноутворення в роздрібній торгівлі / Н.М. Хижа // Інноваційна економіка : [всєукр. наук.-виробн. журнал]. – 2013. – № 5 (43). – С. 224-226.

References

1. Hlushchenko, S.V. "Arguments in favor of non-price regulation. Or why it is necessary to eliminate the Ukraine State Inspectorate to control prices", available at: <http://agravery.com/uk/posts/show/comu-derzavi-vidmovidis-vid-reguluvanna-cin> (access date May 04, 2017).
2. Ministerstvo statystyky Ukrainy (2017), *Indeks spozhyvchykh tsin u 2016 rotsi* [Consumer prices index in 2016], Statistical compendium, Minstat Ukrainy, Kyiv, Ukraine, 176 p.
3. *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro Derzhavnu inspektsiiu Ukrainy z kontroliu za tsinamy* [On approval of the State Inspectorate of Ukraine on Price Control], Ukaz Prezydenta Ukrainy dated 30.03.2012 no. 236/2012, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/236/2012> (access date April 20, 2017).
4. Verkhovna Rada Ukrainy (2007), *Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti* [On Government Oversight (Control) of economic activity], Zakon Ukrainy dated 05.04.2007 no. 877-V, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/877-v> (access date May 01, 2017).
5. Verkhovna Rada Ukrainy (2012), *Pro tsiny i tsinoutvorennia* [On prices and pricing], Zakon Ukrainy dated 21.06.2012 no. 5007-VI, available at: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/5007-17> (access date May 04, 2017).
6. Rohova, N.V. (2014), "Analysis of forms and methods of state regulation of prices and the pricing", *Finansovi prostir*, no. 1 (13), pp. 150-155.
7. Tormos, Yu.H. (2001), *Tsiny ta tsinova polityka* [Prices and pricing], tutorial, KNEU, Kyiv, Ukraine, 122 p.
8. Khyzha, N.M. (2013), "The formation mechanism of market pricing in retail", *Innovatsiina ekonomika* : [vseukr.nauk.-vyrobn. zhurnal], no. 5 (43), pp. 224-226.

Красностанова Н.Е., Горголюк Я.Ю. МЕХАНІЗМ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ЦІН ЯК ФАКТОР ЕКОНОМІЧНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ КРАЇНИ

Мета – теоретичне обґрунтування сутності та доцільності діяльності механізму державного контролю над цінами.

Методика дослідження. В процесі дослідження використані методи: опис та аналіз – для формування теоретичних узагальнень щодо діяльності держави у сфері контролю над цінами та процесами ціноутворення; графічний – для наочного відображення динаміки зміни цін в результаті відмови від державного регулювання; аналогія та співставлення – для порівняння державних органів з контролем над цінами, що мають схожі повноваження та функції; абстрактно-логічний – для узагальнення теоретичних положень, формування висновків та пропозицій.

Результати. Досліджено форми, методи, інструменти та процеси державного регулювання цін та процесів ціноутворення. Виявлено позитивні та негативні аспекти державної цінової політики. Проаналізовано ефективність розвитку економіки в результаті обмеження цінового контролю та попередження можливих негативних наслідків.

Проведено порівняльний аналіз індексу споживчих цін в Україні за період відмови від державного регулювання цін та після припинення даного проекту. За результатами розрахунків визначено приріст інфляції та коливання цін та тарифів на продовольчі товари, сировину та матеріали.

Встановлено, що досконале управління економічними процесами реалізується за допомогою запровадження ефективної державної цінової політики.

Наукова новизна полягає у формуванні системного підходу щодо удосконалення механізму державного регулювання цін, з метою створення об'єктивних умов для збалансованого розвитку економіки країни.

Практична значущість. Отримані результати дослідження можуть стати основою для вдосконалення механізму державного регулювання цін, що виступає як основний інструментарій ефективного соціально-економічного розвитку країни, зниження інфляції, підвищення рівня прожиткового мінімуму, збалансування ринку, модернізація виробництва.

Ключові слова: ціна, ціноутворення, державне регулювання цін, цінова політика, форми, методи та інструменти державного регулювання.

Krasnostanova N.E., Horholiuk Ya.Yu. MECHANISM OF STATE REGULATION OF PRICES AS A FACTOR OF ECONOMIC STABILITY OF THE COUNTRY

Purpose – a theoretical study of the nature and feasibility of the mechanism of state control over prices.

Methodology of research. To write scientific articles were used methods: description and analysis – for the theoretical generalizations about the activities of the State in controlling prices and the price formation process; graphics – for visual display of the dynamics of price changes as a result of the rejection of state regulation; analogy and comparison – comparison of the state of control over prices, with similar powers and functions; abstract logical – to summarize theoretical positions, draw inferences and suggestions.

Findings. Studied the forms, methods, tools and processes of state regulation of prices and the pricing. Positive and negative aspects of state price policy. The efficiency of the economy as a result of restricting price controls and prevent possible negative consequences.

A comparative analysis of consumer prices in Ukraine for the period rejection of state regulation of prices and after the termination of the project. The calculations determined the increase of inflation and fluctuations in prices and tariffs on food products, raw materials.

Found that perfect economic management realized by implementing effective public pricing.

Originality is to create a systematic approach to improve the mechanism of state regulation of prices, which, in turn, will create the right conditions for sustainable economic development.

Practical value. The results of research could be the basis for improvement of the state regulation of prices, which acts as the main instrument of effective socio-economic development, reduce inflation, improve living wage, balancing the market, modernization of production.

Key words: cost, pricing, government regulation of prices, pricing policies, forms, methods and tools of state regulation.

Красностанова Н.Э., Горголюк Я.Ю. МЕХАНИЗМ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ЦЕН КАК ФАКТОР ЭКОНОМИЧЕСКОЙ СТАБИЛЬНОСТИ СТРАНЫ

Цель – теоретическое обоснование сущности и целесообразности деятельности механизма государственного контроля над ценами.

Методика исследования. В процессе исследования использованы методы: описание и анализ – для формирования теоретических обобщений о деятельности государства в сфере контроля над ценами и процессами ценообразования; графический – для наглядного отображения динамики изменения цен в результате отказа от государственного регулирования; аналогия и сопоставление – для сравнения государственных органов по контроль над ценами, имеющими сходные полномочия и функции; абстрактно-логический – для обобщения теоретических положений, формирование выводов и предложений.

Результаты. Исследованы формы, методы, инструменты и процессы государственного регулирования цен и процессов ценообразования. Выявлены положительные и отрицательные аспекты государственной ценовой политики. Проанализирована эффективность развития экономики в результате ограничения ценового контроля и предупреждения возможных негативных последствий.

Проведен сравнительный анализ индекса потребительских цен в Украине за период отказа от государственного регулирования цен и после прекращения данного проекта. По результатам расчетов определен прирост инфляции и колебания цен и тарифов на продовольственные товары, сырье и материалы.

Определено, что совершенное управление экономическими процессами реализуется с помощью введения эффективной государственной ценовой политики.

Научная новизна заключается в формировании системного подхода по совершенствованию механизма государственного регулирования цен, что, в свою очередь, создаст правильные условия для сбалансированного развития экономики страны.

Практическая значимость. Полученные результаты исследования могут стать основой для совершенствования механизма государственного регулирования цен, выступает как основной инструментальный эффективно-экономического развития страны, снижение инфляции, повышение уровня прожиточного минимума, сбалансирования рынка, модернизация производства.

Ключевые слова: цена, ценообразование, государственное регулирование цен, ценовая политика, формы, методы и инструменты государственного регулирования.